

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 39/2014-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. januára 2014 predbežne prerokoval sťažnosť obce Tešedíkovo, zastúpenej advokátom JUDr. Ing. Ivanom Katonom, LL.M., Advokátska kancelária, G. Czuczora 4, Nové Zámky, vo veci namietaného porušenia základného práva zúčastňovať sa na správe vecí verejných zaručeného v čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj namietaného porušenia čl. 2 ods. 1 a čl. 67 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením vlády Slovenskej republiky č. 612 zo 16. októbra 2013 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obce Tešedíkovo o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. decembra 2013 doručená sťažnosť obce Tešedíkovo (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Ing. Ivanom Katonom, LL.M., vo veci namietaného porušenia základného práva zúčastňovať sa na správe vecí verejných zaručeného v čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj namietaného porušenia čl. 2 ods. 1

a čl. 67 ods. 1 ústavy uznesením vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) č. 612 zo 16. októbra 2013 (ďalej len „uznesenie zo 16. októbra 2013“) a jemu predchádzajúcim postupom.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako základná jednotka územnej samosprávy v zmysle čl. 64 ústavy je povinná zastupovať a hájiť záujmy svojich obyvateľov, a preto v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy podala sťažnosť z dôvodu porušenia „základných práv a slobôd ustanovených v čl. 2 odst. 1, v čl. 30 odst. 1 a v čl. 67 odst. 1“ ústavy, a to postupom vlády v konaní o jej návrhu na zmenu názvu Tešedíkovo na Pered a jej uznesením zo 16. októbra 2013, ktorým vláda vyjadrila svoj nesúhlas s predmetným návrhom.

Sťažovateľka v sťažnosti tiež uviedla, že jej obyvatelia sa na základe § 3 ods. 2 písm. b) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) zúčastnili 10. marca 2012 miestneho referenda za prinavrátenie pôvodného názvu Pered a na jeho základe požiadali vládu o schválenie zmeny názvu.

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej argumentovala, že „Význam miestneho referenda ako inštitútu, prostredníctvom ktorého majú občania možnosť zúčastňovať sa na správe vecí verejných chápeme tak, že občania ako nositelia štátnej moci prostredníctvom svojej účasti na miestnom referende a hlasovaním na miestnom referende vyjadrujú svoju vôľu ako sa má referendová otázka riešiť. Zmyslom miestneho referenda je to, aby štátne orgány, ktorým bola zverená kompetencia rozhodovať o právach právnických osôb spoznali vôľu občanov a aby takto vyjadrenú vôľu aj realizovali s výnimkou, ak by toto realizovanie bolo v rozpore so zákonom a pod.

Porušenie základných práv a slobôd uvedených vyššie vidíme aj v tom, že orgány verejnej správy by mali pri plnení úloh verejnej správy vychádzať z toho, že štátna moc pochádza od ľudu, ktorí svoju vôľu vyjadrili priamo v miestnom referende a preto by orgány verejnej moci mali uskutočniť všetky potrebné a dovolené úkony k tomu, aby prejavená vôľa ľudu bola realizovaná.

V tomto prípade orgán verejnej správy neuskutočnil žiadne úkony smerujúce k tomu, aby sa prejavená vôľa ľudu v miestnom referende aj realizovala čím podľa nášho názoru obmedzil a negatívne zasiahol svojou činnosťou, resp. nečinnosťou do jedného zo základných práv občanov zúčastňovať sa na správe vecí verejných.“

Z dôvodu naliehavosti a neakceptovateľnosti postupu vlády v danej veci sťažovateľka požiadala o prednostné prerokovanie sťažnosti ústavným súdom.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a následne rozhodol týmto nálezom:

„Základné práva a slobody obce Tešedíkovo, ako základnej jednotky územnej samosprávy pri plnení zákonom zverenej úlohy starostlivosti o potreby jej obyvateľov upravené v čl. 2 odst. 1, čl. 30 odst. 1, čl. 67 odst. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom vlády Slovenskej republiky v konaní o Návrhu obce Tešedíkovo o zmenu názvu obce na Pered a Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 612 zo 16. 10. 2013 porušené boli.

Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 612 zo 16. 10. 2013 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

Obci Tešedíkovo sa priznáva náhrada trov konania vo výške 275,94 EUR, ktoré pozostávajú z trov právneho zastúpenia vo výške 275,94 EUR (2 úkony právnej služby: prevzatie a príprava zastúpenia, vypracovanie sťažnosti á 130,16 EUR podľa § 11 ods. 2 Vyhl. MS SR : 655/2004 Z. z., RP á 7,81 EUR), ktoré je vláda Slovenskej republiky povinná zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal...

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je predovšetkým tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základného práva zúčastňovať sa na správe vecí verejných garantovaného v čl. 30 ods. 1 ústavy. K jeho porušeniu malo dôjsť postupom a uznesením vlády zo 16. októbra 2013, ktorým vláda vyjadrila svoj nesúhlas so zmenou názvu sťažovateľky z Tešedíkovo na Pered, postupujúc podľa § 1a ods. 2 zákona o obecnom zriadení, v zmysle ktorého názov obce určuje alebo mení vláda nariadením: názov obce možno zmeniť iba so súhlasom obce. Vláda vo svojom uznesení zo 16. októbra 2013 poukázala na nesúhlasné stanovisko Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a Ministerstva kultúry Slovenskej republiky vychádzajúce z tvrdenia, že navrhovaný historický názov obce nie je v štátnom jazyku. Vláda uvedeným postupom podľa sťažovateľky nezohľadnila výsledok miestneho referenda, v ktorom väčšina oprávnených občanov vyjadrila svoju vôľu zmeniť súčasný

názov ich obce za pôvodný historický názov používaný do roku 1948, čím zamedzila realizácii takto prejavenej vôle občanov.

Podľa prvej vety čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

Základné právo zaručené v čl. 30 ods. 1 ústavy ako jedno zo základných politických práv občanov v demokratickej spoločnosti zaručuje občanom právo zúčastňovať sa na správe vecí verejných priamo, t. j. poskytuje občanom príležitosť hlasovať o otázkach verejného záujmu v národnom (celoštátnom) referende podľa druhého oddielu druhej hlavy ústavy a regionálnom (miestnom) referende podľa čl. 67 ústavy (a v súlade s § 11a zákona o obecnom zriadení), alebo zaručuje občanom právo zúčastňovať sa na správe vecí verejných nepriamo, t. j. umožňuje občanom hlasovať o voľbe svojich zástupcov do Národnej rady Slovenskej republiky, do Európskeho parlamentu, ako aj do orgánov miestnej samosprávy (aktívne volebné právo).

Z uvedeného vyplýva, že uznesením vlády zo 16. októbra 2013 a jemu predchádzajúcim postupom nevznikla možnosť porušenia základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 30 ods. 1 ústavy, porušenie ktorého v sťažnosti namieta, pretože obec ako právnická osoba nie je nositeľkou tohto základného práva, ktoré je v zmysle ústavy právom osobitnej povahy jednotlivca, a prináleží tak výlučne občanom obce, ktorí výkonom práva podieľať sa na správe vecí verejných legitimujú verejnú moc.

Na základe uvedeného ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

Sťažovateľka, ktorá je zastúpená advokátom, vo svojej sťažnosti podanej podľa čl. 127 ústavy namietala aj porušenie čl. 2 ods. 1 a čl. 67 ods. 1 ústavy. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy a podľa § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde je v jeho právomoci rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd

(druhá hlava ústavy), alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom.

Pretože označené články ústavy nie sú zaradené do systematiky základných práv a slobôd v druhej hlave ústavy a nemajú ani charakter ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, t. j. nejde o práva zakotvené v čl. 127 ústavy, nie je daná právomoc ústavného súdu preskúmavať ich prípadné porušenie v konaní podľa čl. 127 ústavy, preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá a rozhodnutie o zrušení napádaného rozhodnutia a o úhrade trov konania je podmienené vyslovením porušenia práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti, ktorou sa ich sťažovateľka domáhala, nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2014